

Asia: VN/23855/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Verohallinnon lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain muuttamisesta.

Savuttoman nikotiinituotteen määritelmä

Esityksen mukaan veron piiriin tulisivat tupakkalain alaiset savuttomat nikotiinituotteet. Tupakkalaissa ei kuitenkaan ole savuttoman nikotiinituotteen määritelmää. Verohallinto käsityksen mukaan olisi selkeintä, että tupakkaverolaissa mainittu tupakkaveron alainen tuote olisi määritelty tupakkalaissa ja että tupakkaverolaissa olisi viittaus kyseiseen tupakkalain määritelmään. Verohallinto pitää tärkeänä, että vielä mahdollisuuksien mukaan harkittaisiin tupakkaverolain ja tupakkalain muutosten samanaikaista voimaantuloa ja tupakkalakiin otettaisiin savuttoman nikotiinituotteen määritelmä, johon tupakkaverolaissa viitattaisiin. Hallituksen esityksen perusteluissa on todettu, että savuttoman nikotiinituotteen määritelmä kattaisi sekä nikotiinipussit että niitä läheisesti muistuttavat tuotteet. Kyseinen ilmaisu ”nikotiinipussit ja niitä läheisesti muistuttavat” on epätasällinen, ja tämä voi aiheuttaa epäselvyyksiä verovelvollisille kuten, että olisiko tarkoitus verottaa vain pussitettuja tuotteita. Pussien lisäksi savuttomia suussa käytettäviä nikotiinituotteita

on myös ainakin pastilleina sekä purukumin muodossa. Verohallinnon mielestä on selvää, että kaikki kiinteässä muodossa olevat savuttomat nikotiinituotteet

ovat tupakkaveron soveltamisalassa, ellei niillä ole lääkinnällistä tarkoitusta. Verohallinto ehdottaa epäselvyyksien välttämiseksi, että maininta ”nikotiinipussit

ja niitä läheisesti muistuttavat tuotteet” poistetaan hallituksen esityksestä.

Lääkinnällisiin tarkoituksiin tarkoitetut nikotiinituotteet

Tupakkaverolain soveltamisalan ulkopuolelle esitetään rajattavaksi savuttomat nikotiinituotteet, joita käytetään ainoastaan lääkitäisiin tarkoituksiin. Hallituksen esityksen yleisperusteluissa todetaan, että muutos ei vaikuttaisi sellaisiin nikotiinivalmisteisiin, jotka on tarkoitettu lääkkeinä käytettäväksi ja joille on myönnetty myyntilupa lääkkeenä. Jos lain tarkoituksena on rajata verotuksen ulkopuolelle nimenomaisesti lääkelaisissa tarkoitetut lääkkeet, Verohallinto ehdottaa tämän rajauksen lisäämistä lain säännökseen perusteluiden sijaan.

Verohallinto ehdottaa tarkennettavaksi, millä tavoin verovelvolliset voivat tarvittaessa osoittaa Verohallinnolle, että tuotteilla on lääkitäinen tarkoitus. Tulkintaongelmien välttämiseksi esitysluonnoksesta tulisi käydä ilmi, kuinka suhtaudutaan esimerkiksi maahantuontitilanteessa sellaisiin lääkitäisissä tarkoituksessa tuotaviin savuttomiin nikotiinituotteisiin, joiden osalta maahantuojana olevalla yrityksellä ei ole myyntilupaa Suomessa. Voimassa olevassa tupakkaverolain 6 §:ssä on maininta lääkitäisestä tarkoituksesta ja nämä tuotteet ovat olleet tupakkaveron soveltamisalassa ilman erityisiä tulkintaongelmia. Hallituksen esityksessä tarkoitettu savuttomien nikotiinituotteiden tuoteryhmä sen sijaan koskee uusia ja erilaisia markkinoille juuri tulleita tai tulevia tuotteita, joiden määrän voidaan jatkossakin ennakoida lisääntyvän. Verohallinto pitää tärkeänä, että säännöksessä yksiselitteisesti määritellään, miten lääkitäinen tarkoitus osoitetaan.

Vahvat savuttomat nikotiinituotteet

Verohallinnon käsityksen mukaan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston (Tukes) kesäkuussa 2023 tekemässä päätöksessä tarkoitetut tuotteet (s 3), eli 20 mg tai enemmän nikotiinia sisältävät nikotiinipussit, joiden myynti ja markkinoille saattaminen on Suomessa kiellettyä, ovat jatkossa tupakkaveron soveltamisalassa. Verohallinto pyytää selvennettäväksi, että tupakkaveron soveltamisalaan kuuluvat kaiken vahvuiset savuttomat nikotiinituotteet. Tällöin myös verovelvollisille olisi selvää, että toimijoiden tulee oma-aloitteisesti suorittaa valmistevero kaiken vahvuisista savuttomista nikotiinituotteista.

Keskimääräinen vähittäismyyntihinta vuodelle 2024 ja vähittäismyyntihinnan painotettu keskiarvo

Ehdotetun tupakkaverolain 8 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa (s 11) todetaan, että säännösten vastaisesti tai muuten kuin kaupallista myyntiä varten maahantuotujen tuotteiden vähittäismyyntihintana pidettäisiin 9 §:n 2 momentin nojalla vastaavien tuotteiden vähittäismyyntihintaa Suomessa. Jollei vastaavia tuotteita olisi, Verohallinto vahvistaisi mainitussa momentissa säädetysti tuotteille vähittäismyyntihinnan painotetun keskiarvon, joka laskettaisiin 13 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla. Verohallinnon käsityksen mukaan tulisi vielä harkita, olisiko mahdollisesti tarpeen muuttaa 13 §:n 2 momenttia ja lisätä siihen maininta savuttomista

nikotiinituotteista ja siitä, kuinka savuttomien nikotiinituotteiden painotettu keskiarvo lasketaan. Samassa yhteydessä säännökseen voisi teknisenä korjauksena lisätä maininnan savukepaperista.

Ehdotetun tupakkaverolain 8 §:n säännöskohtaisissa perusteluissa todetaan lisäksi, että lain voimaantulovuonna, jolloin savuttomista nikotiinituotteista ei olisi

vielä saatavilla 13 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja, verotusarvona pidettäisiin tuoteryhmän keskimääräistä vähittäismyyntihintaa, jonka Verohallinto vahvistaisi. Verohallinnon käsityksen mukaan voimaantulovuotta 2024 koskeva poikkeussäännös tulisi lisätä hallituksen esitykseen. Ensisijaisesti voimaantulosäännöksessä tulisi määrittää savuttoman nikotiinituotteen keskimääräinen vähittäismyyntihinta vuodeksi 2024. Toisena vaihtoehtona laissa tulisi täsmentää, miten Verohallinto laskee keskimääräisen vähittäismyyntihinnan vuodelle 2024 ja mihin mennessä keskimääräinen vähittäismyyntihinta tulee vahvistaa. Verohallinnon käsityksen mukaan verotusarvon määräytymisestä tulisi säätää täsmällisesti ja tarkkarajaisesti, mihin tietoihin verotusarvo vuodelta 2024 perustuu.

Voimaantulosäännökset

Lain voimaantulosäännöksen mukaan sen, joka lain voimaantullessa valmistaa savuttomia nikotiinituotteita on haettava kuukauden kuluessa lain voimaantulosta valmisteverotuslaissa tarkoitettua verottoman varaston ja valtuutetun varastonpitäjän lupaa. Verohallinnon näkemyksen mukaan savuttomia nikotiinituotteita voi kuitenkin valmistaa tai vastaanottaa Suomessa myös valmisteverotuksessa satunnaisena verovelvollisena väliaikaisen verottomuuden järjestelmän ulkopuolella. Verohallinnon käsityksen mukaan esitysluonnoksen voimaantulosäännös velvoittaisi savuttomien nikotiinituotteiden valmistajaa luvan hakemiseen, vaikka valmisteverotuslaki tai muu lainsäädäntö ei sisällä tällaista velvollisuutta, vaan lupaa on mahdollista hakea halutessaan. Verohallinto ehdottaa seuraavan säännöksen poistamista tarpeettomana: ”Sen, joka tämän lain voimaan tullessa valmistaa savuttomia nikotiinituotteita, on haettava kuukauden kuluessa lain voimaan tulosta valmisteverotuslaissa tarkoitettua verottoman varaston ja valtuutetun varastonpitäjän lupaa.”

Lisäksi esitysluonnoksen voimaantulosäännös sisältää Verohallinnolle mahdollisuuden myöntää valmisteverolupa taannehtivasti, jos verovelvollinen on jättänyt valtuutetun varastonpitäjän tai rekisteröidyn vastaanottajan lupahakemuksen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Käytännössä tämä tarkoittaisi hakemuksia, jotka on jätetty Verohallintoon tammikuussa 2024. Valmisteverolupien takautuva myöntäminen tai luvan saattaminen voimaan kesken verokauden ei ole Verohallinnon lupakäytännön mukaista eikä tietojärjestelmä tue ehdotettua menettelyä. Verohallinto ei kannata ehdotettua menettelyä eikä pidä sitä tarpeellisena verovelvollisenkaan kannalta. Ehdotettu normaalista poikkeava menettely lisäisi tarpeettomasti Verohallinnon työtä. Verohallinto pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että savuttomien nikotiinituotteiden valmistaja tai vastaanottaja Suomessa toimisi valmisteverotuksessa satunnaisesti verovelvollisena siihen saakka, kunnes Verohallinto myöntää valtuutetun varastonpitäjän tai rekisteröidyn vastaanottajan luvan. Verovelvollisella

olisi myös halutessaan mahdollisuus hakea lupaa ennakoivasti jo ennen lainvoimaantuloa. Verohallinto ehdottaa seuraavan säännöksen poistamista

tarpeettomana: ”Verovelvollinen, joka on jättänyt valmisteverotuslaissa tarkoitettua lupaa koskevan hakemuksen kuukauden kuluessa lain voimaantulosta Verohallinnolle, on oikeutettu toimimaan hakemuksen mukaisesti valtuutettuna varastonpitäjänä tai rekisteröitynä vastaanottajana hakemuksen jättöpäivästä lukien siihen asti, kun Verohallinto on antanut hakemukseen päätöksen. Valmisteverotuslaissa säädettyjen luvan edellytysten täytyessä myönnetään lupa takautuvasti lain voimaantulosta lähtien.”

Edellä mainitut voimaantulosäännökset ovat tarpeettomia siitäkin syystä, kuten hallituksen esityksen perusteluissa on mainittu, että valmisteverotuksen lupia voisi hakea ja niiden valmistelu voitaisiin aloittaa jo ennen lain voimaantuloa. Savuttomia nikotiinituotteita koskevat lupahakemukset käsitellään kiireellisinä, poikkeuksellisesti 1-2 kuukauden sisällä hakemuksen saapumisesta.

Siirtymäsäännös

Verohallinto ehdottaa harkittavaksi siirtymäsäännöstä, jossa asetettaisiin takaraja sille, miten kauan vähittäismyynnissä saa olla sellaisia savuttomia nikotiinituotteita, jotka on maahantuotu tai valmistettu ennen lain voimaantuloa ja joista ei ole maksettu tupakkaveroa. Laista puuttuu siten takaraja sille, miten kauan markkinoilla saisi olla samanaikaisesti sekä verotettuja että verottamattomia savuttomia nikotiinituotteita. Verohallinto esittää, että lakiin lisättäisiin siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa Suomessa valmistettuja tai Suomeen maahantuotuja savuttomia nikotiinituotteita olisi mahdollista pitää myynnissä ilman, että niistä kannetaan valmisteveroa, esimerkiksi kolmen kuukauden ajan lain voimaantulosta. Siirtymäajan takarajan ylityksessä sen, joka pitäisi kaupallisessa tarkoituksessa hallussaan tällaisia verottamattomia savuttomia nikotiinituotteita väliaikaisen verottomuuden järjestelmän ulkopuolella, tulisi antaa veroilmoitus ja maksaa tuotteista valmisteverot. Nämä tuotteet tulisi myös säädetyn takarajan ylityksessä olla

varustettu hintalipukkeilla. Hintalipukkeen puuttumisesta määrättäisiin laiminlyöntimaksu verovelvolliselle. Verohallinnon näkemyksen edellä mainittu siirtymäsäännös olisi tarpeen verovalvonnan ja samojen ja samanaikaisesti markkinoilla olevien tuotteiden yhdenmukaisen verokohtelun kannalta.

Muu tekninen huomio

Hallituksen esityksen liitteessä olevassa taulukossa on päivämäärä 1.7.2023, pitäisi olla 1.1.2024.

Kaleva Anne
Verohallinto